

ΚΕΤΕΒΕ

ISBN: 978-625-8770-47-6

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 1723

Psikoloji

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Yayıma Hazırlayan

Adem Beyaz

Düzeltili

Sevde Yılmaz

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Özkan Kaya

1. BASKI

Temmuz 2026
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No: 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Sertifika No: 45103

Çınar Matbaacılık ve Yay. San.

Tic. Ltd. Şti. İkitelli OSB Mahallesi

Çevre Sosyal Tesisler Sokak Çevre

Sanayi Sitesi Sosyal Tesisler No: 3

İç Kapı No:1B1 Başakşehir/İstanbul

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Mustafa Merter

İnsan Merkezli Fizik

Bir Kuantum Fizikçisinin Dönüşümü

KETEBE

Psikiyatrist Dr. Mustafa Merter

1947'de İstanbul'da doğdu. İlkokulu Cihangir'de, ortaokulu ise Avusturya Lisesi'nde okudu. Daha sonra tahsiline devam etmesi için ailesi tarafından İsviçre'ye gönderildi. St. Moritz'de Montalya Lisesi'nden Lozan Lemanian Lisesi'ne geçti ve 1969 yılında İsviçre Federal Lise Diploması olarak buradan mezun oldu. 1975'te Lozan Tıp Fakültesi'nde tıp tahsilini tamamladıktan hemen sonra Ankara'da 18 aylık vatani görevini yerine getirdi. 1977'de İsviçre'de tanıştığı Teresa Spescha ile evlendi. 1979'da oğlu Tahsin Can ve 1986'da kızı Selma dünyaya geldi.

Almanya Wesel'de iki yıl iç hastalıkları alanında asistan olarak çalıştıktan sonra İsviçre'ye dönerek psikiyatri uzmanlık eğitimine başladı. Eğitimini Zürih Üniversitesi Hastanesi'ne bağlı Burghölzli Psikiyatri Hastanesi'nde ve psikiyatri polikliniğinde, doktorasını biyolojik psikiyatri alanında "Flufenazin Dekanoat" nöroleptik çalışması ile tamamladı. 1987'de Türkiye'ye yerleşti. Bodrum'da serbest psikiyatrist olarak mesleğini icra etti. Almanca, İngilizce ve Fransızca bilmektedir.

Psikoterapi alanında Zürih'te Jungiyen ekolden ve Varoluş Analizi ekollerinden etkilendi, sonra I. Yalom Grup Terapisi metodunu benimsedi. Akabinde, tecrübesini Nefs İlmî alanına aktardı. 2005'te İstanbul'da Türkiye Benötesi Psikolojisi Derneği'ni kurdu; daha sonra bu kurumla ilişkisini kesme kararı aldı.

Kaynağını kadim İslâm-tasavvuf geleneğinden alan yeni bir psikoloji yaklaşımı geliştirdi. İlk kez 2007'de *psike* yerine *nefs* kavramının çalışılması ve benimsenmesi gerektiği görüşünü ortaya koydu ve bu hususu *Dokuz Yüz Katlı İnsan* adıyla kitaplaştırdı (Kaknüs Yayınları, 2012). Ardından, *nefs* kavramının çalışılmasının önemini, modern psikolojinin çelişkilerini, bilinçdışı mefhumunu, rüyaların ve psikoloji terminolojisinde ilk kez yer bulacak olan "hâller" in patolojiler üzerindeki olumlu etkilerini etraflıca açıkladığı *Nefs Psikolojisi ve Rüyaların Dili* kitabını yayımladı (Kaknüs Yayınları, 2014). Bu doğrultuda, *Rüyalar Âlemi* kitabına, yazdığı bölümle katkıda bulundu (Sufi Kitap, 2016). Çalışmalarının neticesinde, "Nefs Psikolojisi" adını verdiği yeni bir yaklaşım (ekol) oluştu. Nefs Psikolojisi araştırmaları, Batı psikolojisinde mevcut olan yapısal ve işlevsel kuramlara yeni boyutlar kazandırdı. Çok mertebeli ve dinamik nefis yapısı, bilinçdışı kategorileri ve hâl psikolojisi bunlardan bazılarıdır. Ayrıca "Matrix Sendromu" adını verdiği, yaygın adıyla "ekran bağımlılığı" Yeni Çağ küresel sendromunun tehlikelerini ve risklerini psikolojik açıdan tetkik ederek toplumsal bir farkındalığın oluşmasına katkı sağladı.

Kırmızı Kitap (Carl Gustav Jung), *İ-Nesli* (Jean M. Twenge), *Narsisizm İletti* (Jean M. Twenge) gibi dikkate değer kitapların hem Türkçeye kazandırılmasına hem de bu kitapların Türkçe baskılarının pek çoğuna önsöz yazarak bu eserlerin hak ettiği değeri bulmasına destek oldu.

Bu süreçte, "öğrenim analizi (*learning analysis*) maarif metodu" ile pek çok psikoterapist yetiştirdi. Hâlen Nefs İlmî terapistleri yetiştirmektedir. Şu sıralarda yaklaşık sekiz yıl önce başlamış olduğu ve yakın zamanda tamamladığı "Kur'an-ı Kerim'in Psikolojik Açından Tefsiri" adlı çalışması yayıma hazırlık sürecindedir.

İÇİNDEKİLER

Mukaddime	9
Muhyiddin İbn Arabi (kds).....	13
MADDENİN DERİNLİKLERİNE DOĞRU YOLCULUK	19
Dünyanın Sırlarını Çözen Sihirli Anahtar: Matematik.....	21
ZAMAN GİZEMİ	25
DERİNLİKLERİMİZDEKİ PANDORA	31
Çok Mertebeli Nefs Yapısı	35
Nefs Yapısının Şematik Modeli.....	37
NEFS İLMİ ÜZERİNDEN VAROLUŞ ANKSİYETESİ VE "FELAH"	43

SADECE "YILDIZ TOZU" MUYUZ?	49
Yıldız Tozundaki Parıltı / Nûr-Nâr Dengesi	50
Tuz Niye Beyaz, Karabiber Niye Siyah ve Kırmızı Biber Niye Kırmızıdır?	55
Kuantum Mekaniğinin "Acayip" Fikirleri	61
Kuantum Kuralı 1: Sınırlılık	61
Kuantum Kuralı 2: Belirsizlik	61
Kuantum Kuralı 3: İlişkisel Yapı	63
KUANTUM İLMEK VE İPLİKÇİK NAZARİYELERİ	65
A. J. WHEELER'İN DÜNYASINDA GEZİNTİ	69
ZÜMRÜT-Ü ANKA KUŞU VEYA YANDIKÇA KÜLLERİNDEN YENİDEN DOĞAN KAKNÜS	77
A) Rabita (Bağlantı) Üzere Varlık (veya kâinatın ilişkisel yapısı)	78
B) Müşahede (İzlenim) Üzerine Faaliyet (işlevsellik) Gösteren Kâinat	80
C) Her Ân Yenilenen Varlık	82
D) Haliki (Yaratıcısı) Olmayan Kâinat	85
Kendi Kuyruğunu Yiyen Yılan veya Tüketim Medeniyetinin Trajedisi	86
BÜYÜK BULUŞMA	91
DERİNLİKLERİMİZDEKİ ESRARENGİZ GEÇİT	103
İÇ CENNET	109
TEVHİD VE SİMETRİ	113
GÖKLERDEKİ İKİZİMİZLE TANIŞMA	117

NEFS YAPISI ÜZERİNDEN ENTROPİ VE ZAMAN	125
Benim İdeallerimden Ne Kadarını Gerçekleştirebildin?	130
Rüya Senaryolarını Kim Yazar?	133
KUANTUM İLMEK NAZARİYESİ VE SEMA	143
KUANTUM İLMEK NAZARİYESİ VE DEVRAN ZİKRI	153
Tesbih Melodisi	164
SİSLER İÇİNDEKİ EJDERHA	169
KIRKLAR SOFRASI	177

*

YAYINCININ NOTU

Bu eserde modern kuantum fizikçisi John Archibald Wheeler ile büyük mutasavvıf Muhyiddin İbnü'l-Arabi arasında geçen diyaloglar ve karşılaşmalar, tamamen kurgusal bir tasarımdır. Söz konusu anlatım; kuantum mekaniğinin teorik sınırları ile İslâm metafiziği ve nefis ilminin derinliklerini felsefi bir düzlemde buluşturmaya amaçlayan edebî bir çerçevedir. Kavramsal açılımların ve düşünsel bağların okura daha sarıh bir üslupla aktarılması gayesiyle kurgulanan bu fikrî buluşmanın tarihsel veya biyografik bir gerçekliği bulunmamaktadır.

Mukaddime

Bütün bildiklerimizi unutup “bilmeye” insandan başlasak nasıl olur? Nefs yapısını idrak ettikçe, hayretle adeta yeni bir kıtayı keşfeder gibi oluyoruz. Kıta da ne demek! Bütün bir kâinat, hatta kâinat da yetmiyor, hayretle sonsuz sayıda kâinatın da bizim derûnumuzda dürülmüş olduğunu hissediyoruz.

Mucizevi bir şekilde yerden yükselip gelmiş geçmiş dünyayı uzaydan müşahede ettiğimizi bir hayal edelim. Emin olun elinizi kalbinizin üstüne koyup gözlerinizi yumduğunuzda hızlandırılmış bir film şeridi gibi bütün insanlık tarihi gözlerinizin önünden geçecek. Afrika'dan yola koyulan büyük atalarımızdan birisi, bir seher vakti başını kaldırıp size tebessüm edecek, güneşte parıldaayan zırhları ile muhteşem orduların yürüyüşünü göreceksiniz, Firavun Kufu'nun yanında Giza piramidinin inşasını izleyeceksiniz, veba salgını geçirmiş Paris sokaklarında dolaşırken yetim kalmış bir çocuğun gözyaşları sizin de kalbini zi yakacak. Evet, özellikle son 30 bin senede neler yaşadığımız, yaptığımız gözlerimizin önünden geçip gidecek. Sakın “Aman canım hayal işte.” demeyin, ya hayal değilse?

Ve bugünün dünyasına bakarsak, 3. dünyada 118 milyon çocuk açlık çekerken sadece ABD’de evcil hayvanlar için yıllık yapılan masraf 150 milyar dolar. Yüreğiniz kaldırıyorsa bu manzarayı da seyredin!¹

Himmetinizi nereye yönlendirirseniz bazı görüntüler size ulaşacak ve işin en garip tarafı biraz çaba gösterirsek kendi kendimizi de o dünya sahnesinde göreceğiz.² Evet delilik demeyin, zaten deliyiz!

Ve şimdi de dünyayı terk edelim, ışık hızıyla uzayın derinliklerine dalalım, yıldızlar, süpernovalar, kara delikler arasından süzülüp geçiyoruz, rengârenk samanyolları, patlamalar, karanlık bir gecede havai fişekler gibi... Ve aniden yine buradayız, kendi kendimize soruyoruz, yaşadıklarım hayal mi yoksa gerçek miydi? Ne önemi var, yaşadık ya! Hayalin gücü bizi ışık hızında ve belki de ötesinde bir hızla bir yerlere soktu, çıkardı.

Evet, $E=mc^2$ denklemi belki doğru olabilir ama burada bir eksiklik fark ediyor musunuz?³ Einstein’ın çalıştığı enerji, madde ve ışık hızı hep maddî alemin değerleri; peki ama biz insanlar sadece maddeden mi ibaretiz, ruh ve madde birliğinden yaratılmadık mı?

Derinlemesine inceler, işin hakikatine bakarsak bu denklem insan yaratılışının sadece maddî yönüne, “kuru çamur, kara balçık” yapısına ışık tutuyor.⁴

1 <https://www.usatoday.com/story/special/contributor-content/2025/07/08/pet-care-spending-soars-past-150-billion-citizenshipers-2025-pet-owner-ship-cost-report-reveals-hidd/84508662007/>

2 Himmeti kitabın ileriki bölümlerinde derinlemesine araştıracağız; burada sadece manevî kalbimizden çevreye yansıyan ve farklı tesirleri olan nûr olarak anlayalım. (Enerji dersek bütün anlam bozulur, insana hakaret etmiş gibi oluruz).

3 E = enerji; m = kütle / madde; c = ışık hızı (bir saniyede 299 bin km).

4 “Hani Rabbin meleklerle demişti ki ‘Ben kupkuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan bir insan yaratacağım. Onu biçimlendirip kendisine ruhumdan üflediğimde hemen ona secde edin!’” (Hicr, 28-29)

Beşinci dipnotta basit bir hesaplama üzerinden her insanın maddî yapısında yüklü olan enerjiyi açıklıyoruz, maddî yapımızda böyle neredeyse inanılmaz bir güç birikimi varsa, bu güç ruhumuzda nasıl olabilir?

İşte bu kitap boyunca bu ve benzer soruların cevabını insanın ince psikolojik yapısı yani nefis ilmi üzerinden vermeye çalışacağız.⁵

Okulda matematik ve fizik alanlarında hep zorlanmış ben-deniz gibi birisinin böyle bir kitap yazıyor olması, beni bile biraz şaşırttı, “Acaba matematik alandaki ahmaklığımı telafi etmek için mi böyle bir iş yapıyorum?” سوالini kendi kendime de sordum.

Fakat nefis yapısının inceliklerini, acizane aklım yettiğince, idrak ettikçe, bu yapıya öyle hayran kaldım ki, insanlara bütün bunlar anlatılmalı dedim.

Ayrıca ana dillimiz Türkçe konusunda da bir takıntım var, esas kadim Türkçemizin bugünkü dilimize göre, çok daha zengin ve semantik açıdan anlamlı olduğunu düşünüyorum, bu nedenle kadim Türkçe kelimeleri kullanırken, okur yine de zorlanmasın diye, tırnak içinde diğerlerini de dikkatinize sunacağım.

Ve son olarak bir kitapta “hikmet” varsa, o fakir gibi, hoşaf kaşığı bulaşığı kadar ilmi olan bir yazarın kendisinden kaynaklanmaz, böyle bir kitap yazılmaz, yazdırılır.

5 $E = mc^2$ denkleminin çıkan en önemli sonuç, maddenin içinde kuvve (potansiyel) hâlinde devasa enerji miktarı olmasıdır. Bunun yaygın bir örneği, 1 gram suyun –tüm kütlesi $E=mc^2$ yöntemiyle saf enerjiye dönüştürüldüğünde– 20 bin ton (18.143 metrik ton) TNT patlamasına eş değer enerji içermesidir. Bu nedenle, bu kadar az miktarda uranyum veya plütonyum böylesine büyük bir atom patlamasına neden olabilir.

Bu hesaplama insan üzerinden devam edersek, 70 kiloluk bir insanın %60’ı suysa, bu durumda kas, kemik vs. yapısının dışında o insanda 42000 gram su var demektir; yani $42000 \times 18143 = 729.348.600$ metrik ton TNT patlamasına eş değer bir enerji taşıyoruz. Biz bu enerjiye himmet deriz.

Evvelemirde (öncelikle) Şeyhü'l-Ekber Muhyiddin İbnu'l Arabî (kds) Hazretlerine, Cenab-ı Pîr Muhammed Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî (kds) Hüdavendigâr Efendimize, Hatem-ul Müctehidîn Muhammed Nureddin-i Cerrahi (kds) Efendimize ve ism-i şerifleri zikr edilen sair evliyaullah hazeratına fakirden himmetlerini esirgemedikleri için, ind-i ilahide şükürden acizim.⁶

Ve yine “rüzgâr esmezse yaprak kıvıldamaz” hükmünce, Mürşid-i Azizimin kavli ve duaları olmasaydı bu kitap tamamlanamazdı, himmet ve tasarrufları cümlemizin üzerine sayeban olsun.

6 Bu himmeti idrak edebilmek için Bakara 154 âyet-i kerîmesinin kısa bir tevilini sunalım: “Allah yolunda öldürülenler için, ‘ölüler’ demeyin. Bilakis, onlar ‘diri’dirler, ancak siz, bunu kavrayamazsınız.” Bu âyet-i kerîmenin derin manasını idrak edebilmek için her insanın “ruh meâl cesed” (ruh artı beden birlikte) yaratıldığını hatırlamak elzemdir. Beden fâni (geçici) ama ruh ebedidir. Ancak burada bir incelik daha var, Rabbimiz öyle takdir buyurduğu için, evliyaullah hazeratı (Allah dostları), “indehu illa bi-iznihi / Onun izni ile” hükmü çerçevesinde, ahirete teşrif ettikten sonra, himmet ve tasarruf sahibi olabilirler. Evvelemirde tabii ki Sultan-ul Enbiya, Şefi-i Rûz-i Cezâ Efendimiz Muhammed Mustafa'nın “şefaati uzma”ları gelir ve “ente fihim” hâli sadece Efendimizin (asv) hayatı seniyyelerinde müminlerin arasında olmasını ifade etmez. Her insan Hakikat-i Muhammedi ailesinin bir ferdi olduğu için, derinliklerinde, şahsi kapasitesi miktarınca (kabı aldı-ğınca) Ruh-u Resulullah ile müşerreffir. Eğer söz dinlenirse yani tekâmül edilirse (meratib-i nefsanîyyede ilerleme ve yükselme) bu beraberlik şuuru artar. Varis-i Resulullah olan Allah dostları da hayatın en zor anlarında hemen yanı başımızdadır.